

અધ્યયન નિષ્પત્તિ : SS 6.26 ગ્રામ્ય તથા શહેરી વિસ્તારોમાં વ્યવસાયોની તક સર્જનાર વિવિધ પાસાઓનું વર્ણન કરે છે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા : → ગામડાઓમાં જીવનનિર્વાહ - શ્રમકાર્ય અને જીવન, ખેતી અને પશુપાલન, ગામનું શહેર સાથે જોડાણ જીવનનિર્વાહની રીતો

→ શહેરનો જીવનનિર્વાહ - રસ્તા પરની દુકાનો, કૌશલ્ય આધારિત કામ, ફેક્ટરી કામ

પ્રશ્ન - 1 નીચે આપેલા દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ શોધી ☐ માં લખો.

1. ગામડામાં મોટાભાગના લોકો કયા વ્યવસાય સાથે જોડાયેલા હોય છે ?

(A) સુથારીકામ

✓ (B) ખેતીકામ

(C) માછલીઓ પકડવાનું કામ

(D) રીક્ષા ચલાવવાનું કામ

B

2. માછલી પકડવાનો વ્યવસાય વર્ષમાં કેટલા મહિના ચાલે છે ?

(A) સાત

✓ (B) આઠ

(C) નવ

(D) દસ

B

3. વરસાદ આધારિત ખેતીમાં ખેડ કયા મહિનામાં કરવામાં આવે છે ?

(A) માર્ચ-એપ્રિલ

✓ (B) મે-જૂન

(C) જુલાઈ-ઓગસ્ટ

(D) સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર

B

4. વરસાદના આધારે થતા પાકની લણણી કયા સમયે થતી હશે ?

(A) મે-જૂન

(B) સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર

✓ (C) ડિસેમ્બર-જાન્યુઆરી

(D) જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી

C

પ્રશ્ન - 2 (A) યોગ્ય શબ્દો વડે નીચેનાં વિધાનોની ખાલી જગ્યાઓ પૂરો.

1. દરિયામાં હવે પ્રદુષણ ના કારણે માછલીઓ ઓછી મળે છે.

2. રોડ પરની દુકાનોના કારણે દૂધીક અને ચમકરમાત જેવી સમસ્યાઓ પેદા થાય છે.

3. વ્યક્તિમાં રહેલ કૌશલ્ય રોજગારી મેળવવા માટે મહત્વનું છે.

(B) નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

1. શાકભાજીની ખેતી બારેમાસ કરવામાં આવે છે.	☒
2. ગામડાઓના લોકો જીવનમાં વધુને વધુ સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરે છે.	☐
4. ફેક્ટરીઓમાં એકસાથે વધુ લોકોને રોજગારી મળી રહે છે.	☒
5. શહેરમાં રોજગારી મેળવવી ખૂબ જ આસાન છે.	☐

પ્રશ્ન - 3 (A) નીચેનાં પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યોમાં લખો.

- રોજગારી મેળવવા લોકો ક્યાંથી ક્યાં આવે છે? રોજગારી મેળવવા લોકો ગામડાથી શહેરો તરફ આવે છે.
- જીવનનિર્વાહ માટે શેની જરૂર પડે છે? જીવનનિર્વાહ માટે ખોરાક, પોષાક અને રહેઠાણની જરૂર પડે છે.
- ડીસામાં કયા પાકો ઉગાડવામાં આવે છે? ડીસામાં ખેતરો અને વાવોની ખેતી કરવામાં આવે છે.
- મોટા ખેડૂત કોને કહેવાય? જે વ્યક્તિ પાસે વધારે જમીન હોય અને ખેતી કરતા હોય તે વ્યક્તિને મોટા ખેડૂત કહેવાય.
- વરસાદ આધારે થતી ખેતીમાં કયા મહિનાઓ દરમિયાન ખેતીનું કામ મળતું નથી? વરસાદ આધારે થતી ખેતીમાં શરદીયારીથી મે મહિના દરમિયાન ખેતીનું કામ મળતું નથી.
- પાકની લણણી કયા કયા માસ દરમિયાન કરવામાં આવે છે? પાકની લણણી મે અને જુન માસ દરમિયાન કરવામાં આવે છે.
- તમે મોટા થઈ જીવનનિર્વાહ માટે કયો વ્યવસાય કરશો? હું મોટો થઈને જીવનનિર્વાહ માટે ખેતીનું કામ કરીશ.
- માછલી પકડવા માટે કયા કયા સાધનોની જરૂર પડે છે? માછલી પકડવા માટે માની જાળ અને એ માટેના કેરલાક સાધનો ઉપયોગી છે.

10. ચોમાસામાં માછીમારીનું કાર્ય શા માટે બંધ હોય છે? ચોમાસા દરમિયાન સમાવતી

તોફાનો, વાવાઝોડા અને વરસાદ સામે માછીમાર
લાચાર અને છે તેથી.....

(B) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર બે-ત્રણ વાક્યોમાં લખો.

1. ગામડામાં લોકો કયા કયા વ્યવસાય સાથે જોડાયેલા હોય છે? ગામડાના લોકો મુખ્યત્વે

ખેતી સાથે જોડાયેલા હોય છે. આ ઉપરાંત તેઓ

પશુપાલન, ચોખરો બનાવવા, કપડા સીવવા, મજૂરી કરવી
દુકાન ચલાવવું વગેરે.....

2. તમારા વિસ્તારમાં થતા ખેતીના પાકો વિશે જણાવો. અમારા વિસ્તારમાં કપાસ, દાઉં

બાજરી, જુવાર, જોરડી, ડાંગર, મકાઈ, રાઈ, મુરુ, માંડવી

શાંગ, ચોખા, વરીયાળી વગેરે જેવા દાણા બધા અમાર

કેળા અને શાકભાજીની ખેતી થાય છે.

3. તમારા વિસ્તારમાં કઈ કઈ દુકાનો આવેલી છે અને તમે ત્યાંથી શું શું ખરીદો છો? અમારા વિસ્તારમાં

રેશનરી, કેરી, બેકરી, ફરીયાળા, કેર સલૂન, જ્વેલરી, પાન

નો ગાલો વગેરે જેવી દુકાનો આવેલી છે. જ્યાંથી અમે

પેન્સિલ, દૂધ, મસાલા, સોના ચાંદીના દારણા વગેરે ખરીદીએ છીએ.

4. દરિયામાં શા કારણે પ્રદૂષણ ફેલાય છે? ઉદ્યોગોનું કેમિકલ ચુક્ત ગંદુ પાણી મદો

ગટ્ટ મારફતે દરિયામાં ભળતા, પેટ્રોલીયમ ભરેલા જહાઝે

અદરસાત થવાથી દરિયામાં ફેલાવાથી, રસાયણ અને

નકામો કચરો દરિયામાં નાખવાથી દરિયામાં પ્રદૂષણ ફેલાય છે.

5. શહેરમાં લોકો જીવનનિર્વાહ માટે કયા કયા વ્યવસાયો કરે છે? શહેરમાં લોકો મુલમનિર્વાહ

માટે દુકાનો ચલાવે, મજૂરી કરે, બેકરી કરે, રોડ રસ્તા પર

પાચરખા પાચરીને વસ્તુઓ વેચે, તો કોઈ શિક્ષક,

વકિલ, ડોક્ટર વગેરે જેવા વ્યવસાય સાથે જોડાયેલા

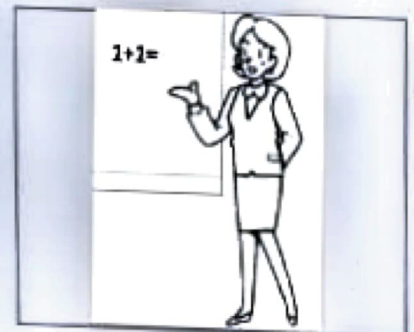
હોય છે.

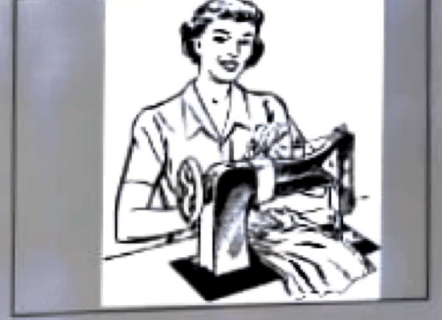
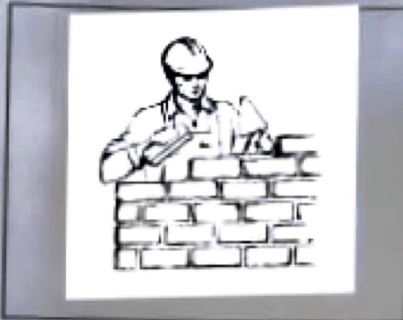
6. કેટલીઓમાં કઈ કઈ ચીજવસ્તુઓ બને છે? ફેક્ટરીઓમાં કપડા, બુટ, ચપ્પલ, રોડલેટ, રસાઈકની વિવિધ વસ્તુઓ, ઇલેક્ટ્રીક વસ્તુઓ, ભાઈડ, કાર, ટાઈલ્સ, ઇકોચાળ, પતરા, દવાઓ, મેકીકલ ઉપકરણો વગેરે બને છે.

પ્રશ્ન - 4 તફાવત જણાવો.

ગામગામનો જીવનનિર્વાહ	શહેરનો જીવનનિર્વાહ
⇒ ગામડામાં મોટી સંખ્યામાં લોકો ખેતી, પશુપાલન કરીને જીવન નિર્વાહ કરે છે.	⇒ શહેરમાં મોટી સંખ્યામાં લોકો રસ્તારમો પર કામ કરીને જીવન નિર્વાહ કરે છે.
⇒ ગામડામાં લોકો કિરિયાલાની રોડસામુ, કાપડ વગેરે દુકાનો પર કામ કરી ગુજરાન ચલાવે છે.	⇒ શહેરમાં વ્યક્તિઓ દુકાન મૂકી, અન્ય વિવિધ કૌશલ્ય આધારીત વ્યવસાય કરી ગુજરાન ચલાવે છે.
⇒ ગામડામાં એક જ દુકાન માં વિવિધ પ્રકારની વસ્તુઓ વેચીને જીવન નિર્વાહ કરવા માં આવે છે.	⇒ શહેરો માં દરેક વસ્તુઓ માટે અલગ-અલગ દુકાનો ચલાવીને જીવન નિર્વાહ કરવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન - 5 નીચે આપેલ ખાનામાં વિવિધ આર્થિક પ્રવૃત્તિઓના ચિત્રો ચોંટાડો.

SCE મૂલ્યાંકન

ક્રમ	સાધકતાન લિપ્તિ	SCE મૂલ્યાંકન			ગુણ
		x	?	✓	
SS 6.26	આમ્પ તથા શહેરી વિસ્તારોમાં વ્યવસાયોની તક સર્જનાર વિવિધ પાસાઓનું વર્ણન કરે છે.				

વાલીની સહી : _____

શિક્ષકની સહી : _____

તારીખ : _____